

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Henr. Ioh. Nepom. Crantz S.C.A. Maiestat. Consiliar.
Institut. Med. Et Mater. Medic. Vindob. Profes. Pub. Ord.
Acad. Imp. Nat. Curios. Et Societ. Botan. Flor. Sodal.
Materiæ Medicæ Et Chirurgicæ ...**

Crantz, Heinrich Johann Nepomuk

[Wien], 1765

[I.] Ex Plasticis.

urn:nbn:de:gbv:45:1-10189

CLASSIS SEPTIMA

INSPISSANTIUM.

Quæ nimiam humorum fluiditatem, tenuitatem emendant, INSPISSANTIA, seu INCRASSANTIA dicuntur, quæ horum acrimoniam involvunt, OBVOLVENTIA, seu OBTUNDENTIA: quæ vero ficcos nimium solidorum parietes, & asperos lubricant, LUBRICANTIA, seu OBLINIENTIA proprie dicuntur.

Usum prima habent, ubi signa docent humores adeo tenues esse, ut vasis suis coerceri nequeant, quales sunt hæmorrhagiarum, sudorum profusiorum, Diabetis casus; Alia indicantur, ubi humorum acrimonia solutionem fluidorum facit, & vasorum erosionem minatur; alia in aliis circumstantiis requiruntur.

Triplicis huius Classis auxilia pro re nata ex diversis petuntur, & I quidem

EX PLASTICIS

ALTHEÆ Rad. Decoctum p. 4. & Rad. Sp. & fruct. tti. - Ant.

AVENÆ Decoctum P. I. p. 2.

CACAO Off. THEOBROMA Botan. Classis Naturalis Pauci-flam. omnibus Cacao.

THEOBROMA foliis integerrimis, fructum largitur multum oleaginosum, nunquam rancescentem,

tem, tostum nutrientem, acrimonia laborantibus, tabidis, senibus, utilem. Inde butyrum, & cocholada: butyrum ebullitione ex fructu tosto elicitur, raro rancescit & præ reliquis oleis pinguibus, id habet, quod consistentiam non amittat, etiam magis album fiat.

Reeens anodynum acrimoniam involvens, morbis pectoris asperis utile, cum saccharo in formam tabularum redactum. Cocholadæ compositio nota est, ipsa reficiens, nutriens, restaurans.

CANNABIS *Semen* p. 5.

CYDONIORUM *Semen, Mucilago*, P. I. p. 42.

DACTYLI P. I. p. 44.

EMULSIONES *saturatae*.

FICUS P. I. p. 44.

FARINOSORUM *decoccta*.

AVENÆ.

CICERUM.

FABARUM.

HORDEI.

LENTIS.

OROB.

SECALIS.

TRITICI P. I. *vid. cereal. legum.*

GELATINÆ ANIMALIUM.

CORNU CERVI.

EBORIS.

PEDUM VITULINORUM.

H 5

GE.

GELAT. VEGETABILIMUM

FRUCTUUM.

GLYCYRRHIZÆ *Radicis Decoctum* vide p. 124.

GUMMI ARABICUM *Offic.* MIMOSÆ

Botanicorum. Classis Natur. Incomplet. *Germ.*
Arabisch Gummi. *Anglis* Gum Arabic. *Gallis*
Gomme Arabic.

GUMMI ARABICUM arboris adstringentis, mollis succus, pellucidus, ex albo flavescens, aqua totus solubilis, oleis & spiritu vini non solvendus, prorsus mucilaginosus, insipidus, tenues humores inspissat, acres involvit, abrasum oris, œsophagi, ventriculi, intestinorum, mucum restituit, ob id in omni acrimonia valet, præprius in tussi acri, cardialgia, singultu, colica, diarrhœa, dysenteria ab erosione mucii, & acri, itidem in ardore urinæ, vel in pulverem contusus, vel in vehiculo solutus, drachmæ semis, unius pondere.

Notari meretur, industrium virum BOGLE FRENCH Pharmacopœum Londinensem nuper artificia, olea, resinas, & pingues alias substantias aquæ miscendi, ope mucilaginis gummi arabici, tum sola agitatione commixtorum in phiala, tum trituratione, docuisse, horumque unionem pertinacem satis esse, adiecto syrupo. *Medical observations and inquiries &c.* T. I.

Est vero rerum harum talis modus, ut si mucilaginis gummi arabici drachmam unam, olei olivarum, vel amygdalarum dulcium, vel lini drachmas duas sumptis, & in mortario commixtis sensim aquæ unciam unam affuderis, emulsionem veram obtineas; item si
par-

partes æquales mucilaginis & balsami copāivæ sumpferis, trictis subactis aquæ unciam unam addideris, emulsionem etiam obtineas. Camphora, & Moschus eadem methodo facile subiguntur & forma liquida exhibentur. Cæterum non aliud gummi æque efficax observatum ac gummi arabicum, siquidem cum gummi tragacantha non successerit experimentum; & notari adhuc meretur mixtionem aut acido aut medio sale non turbari, turbari vero adiecto alcalino.

GUMMI CERASORUM *Offic. Botanicorum.*

Classis Naturalis Calyciflorarum. *Germ.* Kirschenbaum Glibber.

Ex Ceraso *foliis ovato lanceolatis*, stillans rubellum, insipidum, eiusdem, ac præcedens gummi, virtutis est. Notari ea meretur ab HASSELQUIST facta observatio, plus centum homines obsidione cinctos, per duos fere menses absque alio cibo, solo hoc gummi in ore liquefacto & deglutito vitam sustentasse. Gummatum analysis exhibuit multum aquæ, acidi, paucum olei, aliquid alcali volatilis, & in carbone alcali fixum. **MACQUER.**

GUMMI TRAGACANTHÆ *Offic.*

ASTRAGALI *Botanicorum.* Classis Naturalis Leguminosarum. *Germ.* Tragacanth Gummi. *Anglis* Gum Tragacanth. *Gallis* Gomm Tragacathe.

ASTRAGALUS caudice arborecente, petiolis spinescentibus, vermiculatum hoc gummi, flavum, quod purissimum, album, quod aliis commixtum exhibet, in iisdem ac priora laudatum, eadem dosi. Collyriis etiam additur solutum, forma mucilaginis.

HOR.

HORDEI *Decoctum*, *Cremor* P.I. p. 3.

ICHTHYOCOLLA *Offic.* Classis Artefacto-
rum ex Piscibus. *Germ.* Hausen-blasen. *An-*
glis Hinglas.

Ex *Acipenseris tuberculis carentis*, pinnis, intesti-
nis, corio, excoctum gluten est, quod refrigeratum in
pelliculas deductum, & in spiras coactum proflat.

Admodum glutinans & inviscans, tenues, & acres
humores est; in dysenteria, tum præsentem acrimoni-
am, tum abrafo muco, utile, solutum per os potum, per anum
pauca quantitate iniectum: ex ovis huius amphibii nan-
tis, *Garum* conficitur.

IUIUBÆ.

LIQUIRITIA *Offic.* GLYCYRRHIZA *Bo-*
tanicarum. Classis Naturalis Papilion. *Germ.*
Süßholtz. *Gallis* Reglisse. *Anglis* Licorice.
Italis Regolitia.

GLYCYRRHIZÆ *leguminibus glabris*, radix lu-
bricans, mucilaginosa, grata, acrimoniam omnem
contemperat, humores inspissat, & exasperatas partes
lenit, demulcet: unde in tussi acrimonia, tenui, utilis, in
stranguria, nephritide valens, etiam rheumatismo la-
borantibus recommendata. Mixtum pulpæ cassiæ, vel
etiam terebinthinæ coctæ glycyrrhizæ pulverem, in
calculo multum laudat SIMON PAULI. Decocta
amarefcit. In filamenta divisa, vel rasa, unciæ semis,
unius dosi, infunditur sæpius, drachmarum duarum
pondere aliis adiicitur: dosi pulveris, scrupulus, dra-
chma periculosa haud est.

MAL-

MALVA P. I. p. 24. 25.

OVORUM ALBUMEN, præterquam quod gelatinosum, adhuc nutriens est, conquassatum aqua dilutum, in acrimonia, dissolutione humorum, interne dari potest: illinitum externe acrimoniam, & ardores compescit: inungere conquassato albumine manus & brachia obstetricantes solent, dum venereis opitulantur, ne lue afficiantur. Albumen conquassatum in spumam, aqua graminis commixtum, mane & vesperi ad uncias quatuor assumptum, insigne arcanum ad icterum, milles probatum LANZONUS *Ephem. Decad. 3. Anno II.*

OVORUM VITELLUS. Saponaceus, pinguis magis, acrimoniam involvit, interne datus: digerit, & maturat, externe cum terebinthina, balsamis, & resinis subactus, dein applicatus, hæc enim corpora omnia solvere solet.

PINI NUCES. P. I. p. 51.

PISTACHIA P. I. p. 52.

SARSAPARILLA. *Offic.* SMILAX *Botanicorum.* Classis Naturalis Incompletarum. *Germ.* Steckende Winde. *Anglis* Scharpe - Smilax. *Gallis* Liferon epineux.

SMILAX caule aculeato, angulato, foliis inermibus, ovatis, retuso-mucronatis; saponacea, involvens, glutinosa, morbis arthriticis, rheumaticis utilis, etiam in lue venerea deprædicatur. Experimenta dissentiunt. Radicis dosis in decocto uncia semis, una, in pulvere drachma semis, una. Experimenta nuper repetiit FORDYCE *Medical Observations and Inquiries T. I.* & hanc ad dolores capitis venereos, & nocturnos laudat.

dat. Tum in scabie venerea, similibusque ulceribus cum mercurio iuvare, valere in emaciatione venerea, & luem, quæ mercurio, & aliis sanari non potuisset, hac curatam, etiam a mercurio relicta mala eadem auferri, observavit. Est vero hic Clarif. Viro, medicamento exhibendi modus: Radicis recentis succulentæ uncias tres infundit tribus mensuris aquæ fluviatilis, coquit ad libras duas, addito sub finem radicis glycyrrhiæ momento, exhibet calide, vel frigide per duas, tresve vices intra viginti quatuor horas; cæterum nihil nisi abstinenciam a vino imperans p. 149.

SCORZONERA. P. I. p. 32.

SEBESTEN *Offic. MYXIS Veterum*, Classis Naturalis . . . *Germ.* Schwartzte Brust-Beerlein. *Anglis* Sebesten.

MYXIS *foliis subovatis, serrato-dentatis*. Drupa, officinalis, mucilaginosâ, acrimoniam obvolvens, morbis pectoris dicata, valet in raucedine, tussi. Præscribuntur Nro sex, duodecim, viginti, etiam maiori quantitate, vel soli, vel cum iuiubis forma thee, vel decocti. Laudant etiam aliqui in stranguria.

SILIQUEÆ DULCES. P. I. p. 59.

SPERMA CETI *Off. Hist. Natur. PHYSETER*. Classis Naturalis Mammalium. Ordo Cete. *Gallis* Blanc de Baleine. *Anglis* Parmasitty. *Germ.* Wallrath.

PHYSETER *Macrocephalus dorso impenni, fistula in cervice*, ex cerebri ventriculis hoc medicamentum largitur, multum olim contestatum, omnium optime descriptum Illustri DUDLEY *Philosoph. Trans.* Nro. 387. p. 258.

p. 258. adeps, seu oleum cerebrale est huius animalis: adiecto lixivio alcalino parari, ANDERSON. Sincerum album, dulce, recens, flavum rancidum est.

USUS MEDICUS demulcens, balsamicus, sarcoticus, in morbis asperis pectoris, intestinorum, viarum urinarum, aliarum partium exulcerationibus: datur lactantibus grani unius, duorum, quatuor, octo, dosi, adultis a scrupulo semis ad quatuor, forma boli, electuarii, cum conservis &c. forma linctus, eclegmatis, cum syrupis, forma mixturæ cum vitello ovi, mucilage gummi arabici, additis syrupis; in ultima autem hac præscriptione, id tenendum est, subactionem spermatis ceti cum mucilage gummi arabici, & longe gratiorem ea esse, quæ cum vitello ovorum fiat, & minus ranciditati subiectam esse, cum & ipse ovorum vitellus rancescat. Cæterum potest adhuc sperma ceti cum mucilage gummi arabici subactum in pastam coigi, sicque deinde aqua solutum emulgeri.

Externe solutum in oleo amygdalatum dulcium sperma ceti, crustis variolosis exsuccis iunctum, emollit & a cicatricibus præservat. QUINCY.

QUERCUS, *Folia, Glandes, Cupulæ.* p. 17.

SULPHURIS SPIRITUS. p. 143.

VINA AUSTERA.

VITRIOLUM MARTIS, SPIRITUS.

p. 53. seq.

ANTACIDA.

Quæ acrimoniam acidam corrigunt, talia habentur. Acidum infantum his corrigitur, maxime vero diætâ animali nutritis.

VICTUS fit ex ovis, carnibus, piscibus, cancris, cammaris, maxime vero cancrorum & cammarorum iusculis, de quibus in Bononiens. scientiar. & Art. Institut. T. 2. P. I. Cl. viri BECCARIUS & MONTIUS experimentis institutis reliquere, ab his syrupum violarum viridescere magis, quam ab aliis; hinc crustaceorum iura ad sales acidos emendandos esse aptissima. Est præterea in hac acrimonia in usu plantarum antiscorbuticarum, vel similium, asparagi, brassicæ, naporum vis.

POTUS optimus aqua.

ABSORBENTIA.

DENTALIUM TESTÆ *Off.* Obsoletæ.

CANCORUM CHELÆ *Off.* *Entomologorum.* Classis Natur. Insectorum, Ordo Aptero-
rum. *Germ.* Krebs Klauen. *Anglis* Crabs elaios.

CANCER *brachiurus*, *manuum digitis atris*, suas officinis chelas, quas præparant, concedit, insipidas, calcareas, absorbentes, lapidibus cancrorum inferiores. Dosis a granis quindecim ad quadraginta.

CAN.